

ИСПАНИЯ

Уникален пример за оперативна програма, управлявана от организации на гражданското общество

В Испания Оперативната програма на Европейския социален фонд е управлявана, контролирана и прилагана изцяло от организираното гражданско общество, което е уникален пример.

В случая пет големи граждански организации образуват Управляващия орган. Четири от тези организации са ориентирани към различни целеви групи: Фондация ONCE – към групи в неравностойно положение, Фондация Secretariado Gitano – към ромското население, Caritas – към хората, които са в най-голяма степен изключени от пазара на труда (безработни, наркозависими и хора с психически заболявания), и Cruz Roja Española (Испанския червен кръст) – към имигрантите. Петата организация, Фондация Luis Vives, подкрепя НПО с анализи, информация и обучения, целящи създаването на партньорства.

Партньори по програмата са специализирани държавни органи – агенции за равенство между мъжете и жените, за интеграция на имигрантите и за интеграция на бивши престъпници.

Използвайки положителния опит от периода 2000-2006, Оперативната програма беше разработена с цел увеличаване на участието на неактивните хора на пазара на труда, противодействие на социалното изключване, насърчаване на равенството между мъжете и жените и премахване на дискриминацията.

На регионално ниво програмата трябва да подкрепя дейности на регионалните оперативни програми на ЕСФ, като създава синергии и допълнителни ползи.

Финансирането е общо около 300 милиона евро, включително и за изграждане на капацитет на организациите-партньори.

Икономическата криза и растящата безработица оказва допълнителен натиск върху програмата. Резултатите обаче показват, че предизвикателствата са посрещнати успешно. През 2009 г. на пример 155 000 лица участваха в обучения и други дейности; освен това почти 20 000 души получиха работа, от които 9 000 имигранти, 4 000 хора с увреждания и 6 000 социално изключени, принадлежащи към други групи, които по този начин също стават бенефициенти на програмата. Над 1 200 фирми са бенефициенти. През 2010 г. резултатите са още по-добри.

Околната среда, иновациите и международното сътрудничество са най-важните области на програмата. Разработени са методологии за адаптирани пътища за интеграция и обучения. Насърчават се корпоративната социална отговорност и се стимулират социално-икономическите инициативи за интеграция. Вече стартира обсъждане на начина, по който да продължи Оперативната програма след 2013 г. Благодарение на интензивното участие в различни европейски мрежи, партньорите работят активно за популяризирането на резултатите от програмата. Пример за това е водещата роля на Ромския секретариат в дейностите на ЕС за улесняване на ромското население при получаването на финансиране от структурните фондове.

За контакти:

Сдружение "Болкан Асист"
02-962 86 70, 02-962 86 71
balkanassist@balkanassist.bg
www.balkanassist.bg

Сдружение
„Форум Гражданско участие“
forumGU@gmail.com
www.bga.ctive.ci.tizen.eu

УЧАСТИЕ НА НПО В КОХЕЗИОННАТА ПОЛИТИКА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ Добри практики от Словения, Чешката република, Полша и Испания

СЛОВЕНИЯ

Реално участие и представителство на НПО сектора в процеса на изпълнение на програмата. Осигуряване на специални приоритети за изграждане на капацитет и работа в мрежа

Оперативната програма на Европейския социален фонд признава потенциала на НПО сектора в приноса му към политиките на заетост и предоставянето на услуги, сродни на публичните. Същевременно обаче трябва да се подчертае, че неправителствените организации са малки, разпръснати и с незадоволително управление, слаба организация и капацитет за развитие. Това ограничава възможностите им за активно участие.

Представителството беше постигнато в резултат на съвместна работа на НПО сектора и изпълнителната власт в процеса на изпълнение на програмата. Програмата беше продължена на базата на дългосрочно споразумение с правителството, но без включване на финансови ресурси.

По време на програмната фаза Центърът за информация, сътрудничество и развитие на неправителствените организации изигра ключова роля. Центърът за информация, сътрудничество и развитие е национална мрежа, която днес се състои от над 500 организации. Целта на Центъра е да представлява неправителствените организации, да насърчава работата им в мрежа, и същевременно да осъществява диалог с изпълнителната власт.

В рамките на приоритетната ос на Европейския социален фонд беше предоставено специално финансиране за институционален и административен капацитет с цел подкрепа и мобилизиране на НПО за реално участие в разработването и прилагането на политиките. Отделно финансиране беше предвидено за работата в мрежа на НПО.

Една от тези мрежи е Центърът за информация, сътрудничество и развитие на НПО. Той предлага представители на НПО за комитетите за наблюдение и подкрепя НПО за включването им в структурните фондове. Освен това бяха създадени десет регионални мрежи от НПО за насърчаване на развитието на регионални и местни НПО и за осигуряване на по-големи възможности за тях да участват по-ефективно в публичните политики. Беше оказана също така подкрепа на дванайсет тематични мрежи с цел подобряване на диалога в определени области (култура, околна среда, здравеопазване и т.н.).

Като конкретна дейност Центърът за информация, сътрудничество и развитие проведе няколко обучителни сесии за НПО (семинари с различна продължителност - от 2 часа до 3 дни). Предмет на обученията бяха „доброто управление“ и „усъвършенстване на уменията“ в НПО сектора. Освен това Центърът за информация, сътрудничество и развитие изпълнява ролята на застъпник за създаване на благоприятна среда за целия НПО сектор, като настоява пред изпълнителната власт за създаване на държавен орган, отговарящ за НПО, и подготвя различни законодателни инициативи.

ЧЕШКА РЕПУБЛИКА

Популяризиране на опита на инициативата EQUAL в Европейския социален фонд Делегиране на отговорности на социалните партньори за изграждане на капацитет Уникална процедура за номинация на НПО пред Комитета за наблюдение

Положителният опит на инициативата EQUAL на същич изпълнителната власт да *популяризира принципите на партньорство* във всички програми на Европейския социален фонд през настоящия програмен период. Чрез EQUAL бяха инициирани много национални и международни партньорства между различни участници: НПО, университети и академии, частен бизнес, общини и други държавни администрации, които продължават и до днес, на пример тематична мрежа за подкрепа на социални инициативи чрез подобряване на социалната икономика и социалната инфраструктура.

Партньорството се насърчава при финансирането на проекти и е критерий при избора на проекти. Конкретни примери на публично-частни партньорства има в различни области: развитие на човешките ресурси, продължаващо обучение, равенство между половете, подкрепа на уязвими групи и хора от общности в неравностойно положение, активизиране на консултативните кабинети в бюрата по труда и участие на гражданите в живота на местната общност.

Социалните партньори – работодателите и профсъюзите – разработиха голям проект за засилване на техния капацитет за социален диалог, финансиран от Европейския социален фонд: „Засилване на социалния диалог с фокус върху модернизацията на институциите, развитието на човешките ресурси и по-високо качество на услугите, представяни от социалните партньори“. Това е програма, която е създадена и се управлява от самите основни социални партньори (Конфедерацията на индустрията на Чешката Република, представляваща работодателите, и Асоциацията на независимите профсъюзи, представляваща профсъюзите) и функционира без никаква намеса от страна на държавната власт. Основава се на правилото един процент от бюджета на Европейския социален фонд да бъде заделен за социалните партньори. Целите на програмата са социалните партньори да станат по-отворени за хората, усъвършенстване на уменията и квалификацията на работниците с фокус върху конкурентоспособността и консултиране на работодателите по юридически и социални въпроси.

Подходът за *номинация на представители на НПО за Комитета за наблюдение* е уникален. На практика всяка чешка организация би могла да номинира представители. Номинацията се придружава от CV и мотивационно писмо и се изпраща до националния координационен орган на НПО – Правителствения съвет за неправителствените организации. Комисията по европейските въпроси към Правителствения съвет прави предложения за избиране на членовете на Комитета за наблюдение.

Центърът за общински дейности – една от неправителствените организации, представени в Съвета – е много активен в усилията си за постигане на по-ефективни принципи на партньорство. Той настоява за по-голямо финансиране, необходимо за техническо подпомагане. Центърът за общински дейности ръководи също мрежа от НПО от 10 страни, предимно от Източна и Централна Европа, „SF-Team за устойчиво бъдеще“. Мрежата се занимава с обмен на опит и подпомагане на НПО за по-добро участие в настоящата програма, както и с подготовка за следващия програмен период след 2013 г.

ПОЛША

Подход с методическа и практическа насоченост за партньорство. Партньорски организации инициираха създаването на работни групи на национално ниво и същевременно поеха председателството на някои от тях. Партньорството е наблюдавано отблизо и е присъдена награда за най-добра практика в областта на партньорството

Полското правителство (Министерството на регионалното развитие) през годините непрекъснато подобрява прилагането на принципите на партньорство в тясно сътрудничество с организираното гражданско общество. Този процес стартира с многобройни консултации по програмния период 2007-2013 г.

Комисията по координиране на Националната стратегическа референтна рамка изигра ключова роля за разработването на принципите на партньорство. Бяха създадени шест работни групи, които бяха учредени като съвместна инициатива между Министерството и партньорите от социалния и стопанския сектор. Партньорските организации имат същите права на гласуване като държавната администрация. Две от работните групи се председателстват от партньорите. Това са работната група за малките и средни предприятия, председателствана от Полската конфедерация на частните предприятия „Левита“, и работната група по гражданско общество, която беше инициирана от самия граждански сектор през 2008, и е фокусирана върху ефективното прилагане на принципите на партньорство. Полската федерация на НПО е неин председател. Тази работна група разработва механизмите на партньорство, оценява процедурите за избор на членове на комитетите за наблюдение, намесва се в случаите, когато нивото на развитие на партньорството е недостатъчно, и затвърждава принципите на равните възможности и устойчивото развитие. Тя организира също обучения за членовете на комитетите за наблюдение.

По инициатива на неправителствените организации-членове на работната група по гражданско общество през декември 2008 г. Координационната комисия взе решение да осигури активното включване на социалните и икономически партньори в процеса на планиране и в изпълнението на индивидуалните програми, приоритети и дейности по изпълнението на Националната стратегическа референтна рамка. Това решение затвърди ръководните принципи, формулирани порано от Министерството, за функционирането на комитетите за наблюдение.

Партньорството е една от шестте стратегически цели на Оперативна програма Човешки ресурси (на ЕСФ). Във връзка с тази цел съществува смесена работна група, която също е председателствана от Полската федерация на НПО. Тя се занимава по-специално с наблюдението на специфични области: иновации, трансгранично сътрудничество, партньорство, интеграцията на равенството между половете във всички политики (джендър мейнстрийминг). Специфична дейност в рамките на тази програма е развитието на гражданския и социалния диалог.

За по-ефективното прилагане на принципите на партньорство Координационната комисия на Националната стратегическа референтна рамка учреди през юни 2010 г. Национална тематична мрежа по партньорството. Тази мрежа включва членове на комитетите за наблюдение от цялата страна, включително и представители на социално-икономическите партньори. Главната цел е укрепването на позицията им в комитетите чрез оказване на реална подкрепа и осигуряване на възможност за обмен на опит. Използват се различни методи и средства: анализи, изследвания, лични и виртуални срещи и т.н. Провеждат се и конкурси сред комитетите за наблюдение за прилагане на принципите на партньорството и се дават награди за „най-добри практики“.

Изграждането на капацитет за партньорство е важен показател за успешната оценка, както и възможност за по-правилно вземане на решения и за определяне на критерии за избор на проекти.

Гражданското общество участва в различни органи, създадени на регионално ниво от комитетите за наблюдение на Оперативната програма, но степента на участието им може да бъде увеличена. За по-нататъшна децентрализация и привличане на местни участници са създадени регионални подгрупи на по-ниско ниво на Оперативната програма.